

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
— INAPOIAZĂ. —

Unitatea

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 50 Lei
Pe 6 luni . . . 26 Lei
Pe 3 luni . . . 14 Lei
Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 2 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Statistică bisericească.

(=) Fiind în preajma unui nou conciliu provincial, socotim de a noastră datorință, ca în coloanele acestui organ să contribuim și noi după puteri la pregătirile ce se fac în vederea aprobatelor desbateri sinodale. Vom căuta deci să privim în față singuraticile chestiuni și probleme trimise de autoritățile competente în studiul deosebitelor comisii, deschizând coloanele noastre pentru toți cari vor avea de spus un cuvânt asupra acestora. Afară de aceea vom căuta să relevăm anumite chestiuni, cari după părerea noastră nu ar trebui să lipsească dintre obiectele conciliului, dându-le acestora chiar întâietate, pentruca eventual să poată fi supuse și ele din bună vreme desbaterilor din comisii.

Dintre acestea, ne oprim de astădată asupra unei chestiuni, foarte însemnate, care, cu toate că s'a mai relevat în repetite rânduri și în forme deosebite, nu figurează până acum între materiile sinodale, și anume: *chestiunea statisticii bisericești*.

Statistica este un ram de știință, care prin graiul său de cifre, mai elocvent decât orice alt cuvânt, a făcut în timpul din urmă atât de mari cuceriri, încât se socotește aproape ca cel mai important factor de progres și dezvoltare în tot ce atinge viața socială a omeniei. În *viața statelor moderne* nu se mai face azi nici un pas mai însemnat, nu se mai aduce nici o lege, nu se mai dă nici o ordonanță, fără să se consulte datele statistice, cari orientează cu precizie matematică pe ceie au dreptul și datorința să ia în toate direcțiile măsurile cerute de situația dată.

Importanța deosebită a acestui ram de știință n'a putut deci să scape nici oamenilor bisericii. Pretutindeni, unde viața bisericească nu înțelege să razime pe impresii de suprafață ori pe combinații clădite pe presupuneri, datele statistice au rolul lor hotărâtor. Pentru adunarea lor s'au înființat birouri anume, cari lucrează după eparhii și provincii, ajungându-se până acum la anumite centrale cari dispun peste datele referitoare la câte o țară întreagă. De o statistică a întregii biserici universale, de prelucrarea centrală a datelor subministrate de bisericile singuraticelor neamuri, firește, nu poate fi încă vorba — decât poate în liniamente foarte mari —, și asta pentru simplul motiv, că la atâtă din ele lucrul se găsește până acum într-o stare destul de primitivă.

Între bisericile, cari nu pot fi învinuite sub nici un cuvânt, că ar constitui o piedecă în calea unei bune orientări asupra raporturilor bisericești din lumea întreagă, este desigur *biserica catolică a Germaniei*. Birourile sale statistice, începând cu registrele pe cari le umple preoțimea, chiar și pentru cele mai mărunte cătune, și până la centralele mari cari prelucră materialul adunat din țara întreagă, sunt adevărate modele pentru lucrările de această na-

tură. În ele se muncește cu minuțiozitate adevărat germană și cu acea conștiință pe care și-o poate da o cultură foarte înaintată pusă în serviciul unei cauze din cele mai sfinte. Și se muncește aici cu un aparat, ce te orientează asupra tuturor chestiunilor cari au ceva legătură cu viața acestei biserici.

O singură privire, și numai fugitivă, asupra „Buletinelor“ cari se dau, an de an, dela centrala din Köln ne poate edifica pe deplin asupra sufletului ce transpiră cu putere din cifrele reci și mărunte ale acestor file nepretențioase. Afară de cifrele, cari ne arată structura mare a acestei biserici prin numărul credincioșilor, parohiilor, filiilor, bisericilor, capelelor și a feliuritelor mănăstiri, a școlilor și a altor instituții (orfelinate, spitale, azile șcl.), și afară de acele, cari ne indică pe muncitorii devotați din sinul acestora: episcopi, preoți, dascăli, călugări și călugărițe, găsim aici și cifre neasămănat mai importante. E vorba de acelea, cari ne grădesc de cununii, botezuri, conversiuni și morți. La cele dintâi ni-se spune câte sunt curate și câte mestecate, și câte sunt concubinatele; la botezuri se arată câte sunt din căsătorii mestecate, și câte sunt pierderile provenite din pricina acestora; la treceri avem date precise asupra câștigului și a pierderilor, arătându-se și confesiunea dela care s'a câștigat respective față de care s'a pierdut; la rubrica morților se înseamnă câți au trecut la cele de veci primind sacramentele, și câți fără de ele, arătându-ni-ve deosebit și numărul celor ce au dorit să fie arși în crematorii. Deosebită grijă se pune apoi pe datele referitoare la sacramentele peninței și euharistiei, primirea cărora poate fi socotită ca un adevărat termometru al vieții religioase din singuraticile părți ale țării. Din ele aflăm, care este numărul spovedaniilor și cuminecărilor, câți satisfac poruncii pascale, câți se cuminecă zilnic, lunar și așa mai departe. Și dacă vedem că toate acestea, și atâtă altele, sunt aranjate după eparhii și provincii, este învederat, că atât singuraticii episcopi cât și întreg corul episcopesc este în situația de-a putea vedea unde și care este răul ce trebuie combătut și unde este primejdia față de care trebuie luate din bună vreme măsurile de prevenire.

Și unde suntem noi?! Foarte departe! Datele statistice, cari se adună la noi în arhidieceză după tabelele A. B. C. sunt atât de primitive, încât nu e mare mirare, că nu se îndeamnă nime ca măcar acele să fie prelucrate la centru și aceasta probabil pentru motivul, că sunt făcute fără nici o grijă, fiind trimise singur pentrucă protopopii știu, că au și datorința să subministreze „arhivei“ aceste tabele. Așa se face, că, pentruca să nu vorbim de altceva, nime nu cunoaște precis măcar numărul credincioșilor noștri. Și precum în arhidieceză, așa este și în celelalte eparhii.

Or, situația aceasta nu e bine, și nu mai

poate, să dăinuească. O schimbare a ei, măcar pentru arhidieceză, s'a cerut și dela sinodul arhidiecezan din anul trecut. Și dacă atunci și acolo s'a putut crede, că este o chestiune peste care se poate trece cu ușurință la ordinea zilei, sperăm, că apropiatul conciliu provincial va ști s'o aprecieze după adevărata ei importanță, ridicându-o între materiile sinodale de mâna întâi.

A lucra altfel, ar însemna să ne lipsim cu premeditare de un foarte puternic mijloc de regenerare a bisericii noastre.

Iarăși serbările naționale. Chestiunea participării autorităților la serbările naționale o aranjează, se vede, fiecare guvern dupăcum îl taie capul. Anul trecut, prin August, ajunsese la un aranjament, care deși nu ne-a mulțumit deplin, crea totuși și pentru biserica noastră o situație tolerabilă, în cadrele căreia bunul simț al tuturor ar fi putut să niveleze — dupăcum spuneam în Nr. din 36 din 3 Sept. 1921 — toate asperitățile ce s'ar mai fi ivit în această materie. Aranjamentul acesta prevedea anume, că „autoritățile să participe, pe cât e posibil, în corpore la ceremoniile religioase ale tuturor confesiunilor din localitate, întâiu la biserica ortodoxă, apoi și la celelalte biserici mai de frunte și în tot cazul la *biserica greco-catolică română*“. Intrucât autoritățile nu ar fi putut participa în corpore la toate bisericile, se dispunea, ea la toate „să se trimită câte o delegație oficială, ca astfel statul să fie reprezentat la toate confesiunile, avându-se în vedere în rândul întâiu ambele biserici române: cea ortodoxă și cea greco-catolică“.

Așa a fost până acum și dela emiterea acestui ordin al ministerului de interne nu știm să se mai fi ivit undeva nemulțumiri pe chestia aceasta. Se vede, că s'a găsit însă cineva, care nu e bucuros de această liniște și pase dintre confesiunile românești, fiindcă un nou ordin al aceluiaș minister cere acum „ca toate autoritățile civile administrative să participe cu prilejul serbărilor naționale în mod obligator la serviciul divin din biserica ortodoxă“. Nu se mai face deci nici o amintire de o participare și la serviciul divin al celorlalte confesiuni, lăsându-ne să înțelegem, că această omisiune înseamnă o abandonare a dispozițiilor luate anul trecut.

Ea ar însemna intronarea ilegală a bisericii ortodoxe ca „biserica de stat“ și pentru ținuturile de dincoace de munți, unde nici când n'a fost recunoscută ca atare, și ar mai însemna apoi reînvierea inevitabilă a frecărilor și mizeriilor cari au avut loc înainte de aranjamentul din vara trecută. Cum însă nu putem crede, ca guvernul să lucreze intenționat în direcția aceasta, ne place să sperăm, că ordonanța va fi interpretată în sensul dispozițiilor anterioare.

Așteptăm să se facă. Căci altfel va trebui să pornim de nou lupta pentru revendicarea drepturilor sfinte ale bisericii noastre.

Pentru învățământul religios. În revista populară „Albina” din București s'a publicat de curând un articol intitulat „Să ne apropiem de altar”, în care autorul (Gh. Adamescu) insistă pentru o trezire și cultivare sistematică a sentimentului religios, având convingerea, că „popoarele cari stau în fruntea civilizației omenirii sunt popoare, la cari credința religioasă este o mare și puternică realitate”.

Ocupându-se de această laudabilă nizuință, revista „Transilvania” din Sibiu face în numărul său 4 (pe Aprilie) c. următoarele reflexii de mare actualitate: „Foarte bine! — Pentru atingerea acestui țel e însă neapărată nevoie să înceteze sistemul de umilire și șicanare al celui mai însemnat studiu care este religiunea creștină în școlile noastre secundare, profesionale și superioare. Învățământul religios să se facă în cel puțin 2 ore pe săptămână, și în cursul superior al liceului să nu se încheie în clasa VI a școlilor secundare, ci să dureze și la universitate. Numai așa s'ar putea introduce o mentalitate nouă cu o ideologie și moralitate creștinească mai înaltă”.

Am insistat totdeauna asupra acestui lucru și dacă organul Asociației noastre culturale vine acum și ea și subliniază cu atâta putere necesitatea unei reforme a învățământului religios dela școlile de stat în sensul unei largiri absolut necesare a cadrelor în cari trebuie prins, ținem să-i mulțumim din inimă pentru serviciul ce aduce cauzei într'adevăr foarte neglijate a acestui învățământ. E timpul suprem, ca această chestiune să fie pusă în sfârșit în adevărata ei lumină, și de aceea credem că nu poate să strice dacă constatăm că în dănuirea neajunsurilor ce sunt în legătură cu studiul religiei și biserica are o mare parte de vină. Astfel, ca să nu ne ocupăm decât de biserica noastră română unită, trebuie să amintim cu regret, că memoriul comisiei oatehetice mitropolitane trimis încă din vară autorităților bisericesti competente, nici azi nu este rezolvit și astfel s'a întârziat încă un an cu controlul atât de necesar asupra acestei laturi foarte importante a misiunii interne a bisericii noastre.

Dacă, prin urmare, dorim într'adevăr că în direcția aceasta să provocăm o schimbare în vederile celorce îndrumă învățământul în școlile statului, este neapărat de lipsă, ca din partea noastră, a bisericii, să eliminăm tot ce ar putea face să se creadă, că în orice formă am lipsi dela împlinirea unei datorințe atât de însemnate. Și pentruca noul an școlar să nu ne găsească de nou în situația de azi, credem că trebuie să începem lucrurile chiar de pe acum.

Videant ergo consules!

Cinematograf gratuit. Minunea aceasta se află la Oradea, ca și multe alte minunății extravagante.

Una din esențialele cerințe ale îndestulării de obște și a bunului mers al țării este administrația bună, de model. Și la noi, pe granița apuseană atât de expusă agitărilor și primejdiilor, atât de părăsită în trecut, în trecutul mai depărtat și cel apropiat — administrația bună și de model are însemnătate mult mai mare, — e chestie de viață chiar. Cu toate acestea persoanele cari formează administrația, se schimbă în Bihor cu repeziciunea filmelor de cinematograf. — Mai ales e amuzantă schimbarea foarte repede a prefectilor: în era română avem al șaptelea prefect, care în era liberală e deja al treilea. Și pânăcând se tipăresc șirele aceste vom avea desigur al optulea, căci au trecut peste 3 săptămâni, de când dl profesor Peter a fost instalat.

Această vecinică instalare oficială și so-

lemnă, și abdicarea tot atât de repede este însă — orice s'ar zice — un adevărat cinematograf pe gratis. De altă parte își poate închipui însă oricine sporul ce-l face o administrație, oare nu știe că oare ea mâine nu va fi: „fost” prefect, primpretor, secretar etc. . . Iar județul de graniță, Bihorul atât de mașter tratat de guvernele trecute timp de vre-o 1000 ani, — suferă de rele multe și mari . . . și nu e nime să-l pună la calea cea bună și la adăpost sigur contra mizeriei materiale și morale! (gp.).

Chiemarea și datoria bisericii.

— O nouă vizitație canonică —

Preasfințitul Iuliu al Gherlei pornește în 13 Mai într'o nouă vizitație canonică de peste două săptămâni. Din prilejul acesta s'a trimis preoțimei un scurt cuvânt de îndemn, care poate folosi tuturor. De aceea îl lăsăm să urmeze aici în întregime:

Venerați Frați,

Regenerare se cere, din toate părțile, pentru acest neam, așezat pe pragul unei vieți nouă, după fericita lui întregire.

Singurul izvor de regenerare este Evanghelia lui Hristos. Bunăvestire este ea celor ce o urmează. Chezeșia trăiniciei. Pașii multora au părăsit cărarea Evangheliei și astfel puterile sufletului au slăbit. La această cărare sunt a-se îndreptă pașii șovăelnici ai neamului care suferă. Inapoi la Hristos are să se întoarcă acest neam creștin, pentru a-se putea deșteptă la viața nouă. După sfântă Evanghelia Lui își va croi calea vieții adevărate.

Vestirea acestui cuvânt al vieții este *chiemarea și datoria bisericii.* Va putea ea lipsi dela această datorie, când rațiunea ei de a fi este împlinirea ei?! Propria vitalitate o va dovedi prin propovăduirea Evangheliei și prin muncă o va potența. Tot ce este bun în noi, să se îndrepte spre a deschide izvorul vieții, prin vestirea cuvântului veșnicului adevăr, pentru a promovă astfel regenerarea unui neam întreg. Biserica i-a păstrat sufletul creștinesc, biruitor al veacurilor de suferințe. Tot biserica este chemată să-l regenereze pentru a înfruntă premejdile libertății și a purta sarea ei.

Cu această convingere am plecat pe calea *vizitațiilor canonice* în trecut pentru vestirea cuvântului vieții. Cu aceeași convingere nestrămutată urmează această cărare, de data aceasta în comunele aici înșirate:

- 13 Mai Fizeș — Măhal — Diviciorii mici (Vecernie)
- 14 > Diviciorii mici (sfințire de biserică).
- 15 > Sâmbou — Cutca.
- 16 > Sânmărtin — Oșorhel.
- 17 > Sântioana — Cesaru.
- 18 > Țaga — Giroți.
- 19 > Sântejude — Puiu.
- 20 > Sucutard — Lac.
- 21 > Feldioara — Copru.
- 22 > Buza — Jimbor — Făgădaiele Buzei.
- 23 > Năsal — Sânicoara
- 24 > Tentea — Vița — Beud.
- 25 > Chețiu — Bozieș — Apatin.
- 26 > Manic — Vereșhaza — Cheochiș.
- 27 > Mateiu — Moruți — Iuș.
- 28 > Bungard — Sângeors — Vermeș.
- 29 > Uifalău — Bidiu.
- 30 > Enciu.

Când Vă împărtășesc, Venerați Frați, programul după care se continuă șirul vizitațiilor canonice, Vă rog să-mi stați într'ajutor întru împlinirea datoriei mele, prin rugăciunile Voastre și ale credincioșilor voștri.

În acele zile, ca totdeauna, să ne aflăm împreună lucrând. Cei ce urmează să fie vizitați, să pregătească cu grijă sufletul poporului pentru primirea cuvântului Bunevestiri, — iar Frații din celelalte părți ale diecezei, să propovăduiească singuri mai dinadins bunăvestirea unei vieți nouă.

Gherla, în Dumineca Invierii Domnului 1922.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Unde mergem?

Era în timpul propagandei pentru alegerile generale parlamentare din 1920, când în părțile ardelenne și bănățene, s'a operat publice, mai întâi, cu detracțiuni, cu insulte și cu calomniile ordinare (ca: hoști, tâlhari, pun-gași) la adresa bărbajilor cu nume, pe cari poporul întreg îi socotia înainte, oameni de omenie. Publicul, care nu s'a lăsat ușor sedus, a rămas stupefiat de curajul scamatorilor, iar mulțimea a fost răpită de noul curent.

Convenind, într'una din acele zile urite, cu un vechiu cunoscut (Dr. A. F.), un bărbat talentat, erudit și înflăcărat aderent al marelui general Averescu, l-am întrebat: „Unde mergem?” — Răspunsul l-a fost: „La bine, la legalitate, la dreptate și la muncă constructivă”. „Să fie așa, îi replicai, dar din sămânța, ce se aruncă acum în agrul românesc, nu va putea răsări binele dorit”.

După mai multe luni de activitate a guvernului generalului Averescu, care deși a promis, că nu va cruța pe ceice au abuzat de oficiile lor înalte și deși a aranjat o întinsă vânătoare pe la resorturile Consiliului Dirigent, n'a descoperit nici un pungaș, — am convenit din nou cu dl meu. Atunci era disgustat de scenele tragice din parlamentul, care s'a dovedit de o școală păgubitoare pentru moralul poporului. Punându-i aceeași întrebare, mi-a dat un răspuns cam analog, dar fără căldura și vivacitatea, ce se desprindeau din vorbele lui în timpul campaniei electorale.

Mai târziu, d. Dr. F. a părăsit scârbit partidul puternic al poporului și convenind iarăși cu dânsul, l-am întrebat de nou: „Unde mergem?” — „Spre ruină”, a răspuns, dar geniul bun al neamului ne va opri înainte de a ajunge acolo. N'am mai zis nimic, ci am regretat foarte mult, că prevederile mele sunt confirmate în acest răspuns.

Întâmplarea aceasta e o copie fidelă a istoriei neamului nostru dela fericitoarea lui întregire. Câtă bucurie ne-a cuprins inimele tuturor, văzându-ne visul împlinit! Cine va putea uita vre-odată extasul de însuflețire, care a stăpânit întâiul parlament, la deschidere? Cu aceasta însă s'a terminat binele. S'a început războiul cel dintre noi, mai rău ca „ciuma, ca foametea, ca focul, ca venirea altor limbi asupra noastră” și, în loc să se potolească, s'a întărit, fiind ziua următoare totdeauna mai rea decât cea trecută. Un partid aruncă săgeți veninoase asupra celuilalt, spre durerea marelui public, înaintea căruia se face unii pe alții răi, trădători, incapabili, incompetenți ș. a. așa, că pe lângă toată seriozitatea cauzei nu odată mi-a venit în minte povestea următoare: preotul din N. conduce pe învățătorul comunei la directorul unui institut de nervoși, căruia îi spune, că învățătorul nu-i în toată firea. Învățătorul la rândul său spune el directorului, că preotul e smintit. Atunci directorul le zice scurt: pentru constatarea adevărului trebuie să fiți puși ambii sub observare.

Oricine, cred, e convins, că luptele acestea criminale dintre frați ne destramă și ne pregătesc ruina. Din motivul acesta datoria fiecărui este, să lucreze pentru curmarea certelor blăstămate și pentru întronarea păcii cu ale ei binecuvântări. În chip special au aceasta sfântă datorie episcopii și preoții ambelor biserici românești. În toate orașele și satele să înceapă cu zel și însuflețire propovăduirea păcii între frați, care, chiar dela început, va avea nenumărați aderenți. Incetul cu incetul numărul aceluia se va spori în așa măsură, că vor avea curajul să inundeze din toate părțile factorii în drept cu petițiuni pentru pace. Înfrățindu-se partidele până la consolidarea patriei,

vor fi binecuvântați de posteritate toți, cari au puterea de a zice fraților: **Să iertăm toate pentru învierea lui Hristos și pentru învierea neamului nostru.** Atunci la întrebarea: Unde mergem? — se va putea răspunde cu toate nădejile: La bine, la legalitate, la dreptate și la muncă spornică și binecuvântată pentru fericirea tuturor. (șr).

Revistă bisericească.

Un cercular mai nou al eparhiei de Oradea-mare îndeamnă preoțimea să facă o cât mai vie propagandă pentru participarea la **congresul euharistic** din Roma, unde oricine se va putea întări în dragostea și alipirea sa față de sf. Scaun apostolic, dar mai ales în cultul față de Hristosul euharistic, care contribuie în măsură atât de însemnată la consolidarea și lățirea bisericii Domnului. Adesiunile sunt a se trimite Ven. Ordinariat de acolo.

Așteptat cu multă dragoste în noua sa eparhie de Oradea-mare, pâr. episcop Valeriu Frențiu, a intrunit de curând pe toți intelectualii Lugojului la un **ceaiu de adio** în reședința sa episcopescă de acolo. În vorbirile ce s-au ținut cu acest prilej s'a arătat regretul Lugojenilor pentru depărtarea arhierelui atât de familiarizat cu împrejurările din Banat, care la rândul său a mulțumit pentru sprijinul înțelegător ce i-s'a dat în tot timpul petrecerii sale acolo, făgăduind că va lucra și în noua eparhie cu acelaș devotament pentru binele bisericii și al țării iubite.

Misiunile populare aranjate în eparhia Gherlei, în legătură cu sinoadele protopopești de primăvară, au dat pretutindeni rezultatele cele mai îmbucurătoare. Fiind ținute în tot locul din partea mai multor preoți, ele n'au avut, ce-i drept, acea unitate, care se poate ajunge din partea câte unui singur misionar, dar trezirea simultană la o nouă viață creștinească a atâtor centre a recompensat din greu și cu vârf această scădere a misiunilor, ținute conform ordinului dat la începutul postului din partea pâr. episcop Iuliu. Asupra lor sperăm de altfel să putem da în curând un raport mai amănunțit.

La rugarea preotului Ivan din Calvasăr, pâr. Demetriu Lalanne, profesorul de franceză al liceului nostru de băeți, un preot al bisericii noastre, a primit să facă **slujbele de sf. sărbători în parohia vacantă Boarta.** Auzind că este francez și creștând că poate va oficia după ritul latin, credințioșii noștri de acolo erau cam nedumeriți la început. Când au văzut însă că pâr. Lalanne le slujește după ritul nostru răsăritean și în limba română, pe care o stăpânește în așa măsură încât a putut să le țină chiar o întreagă serie de cuvântări, nu erau să-l mai lase de acolo. Intors la Blaj cu cele mai plăcute amintiri, pâr. Lalanne se va lăsa credem capacitat să mai facă și în alte părți apostolii de această natură.

Față de însinuările câtorva jurnale italiene, cari în legătură cu primirea Suveranilor Belgiei la Vatican au afirmat, că aceasta înseamnă că sf. Părinte ar fi renunțat la punctul de vedere al antecesorilor săi, acceptând situația dată, **L'Osservatore Romano** declară toate aceste combinații lipsite de orice temei. Și pentru a pune chestiunea în lumina ei adevărată, se provoacă la enciclica „Pacem” din 23 Maiu 1920, prin care mai întâiu s'au fixat din partea lui Benedict al XV-lea condițiile între cari poate fi vorba de **primirea în Roma**

a unui Suveran catolic, arătându-se în aceeași vreme și motivele cari l-au îndemnat să se gândească la facilitarea unor vizite de această natură. Renunțarea la atitudinea intransigentă de până atunci înseamnă numai, că sf. Părinte a voit ca și prin aceasta să coopereze întrucâtva la înfrățirea popoarelor, atât de necesară în atmosfera de uri naționale creată pe urma războiului. „Chestiunea romană” rămâne însă cu totul neatinsă, putându-se ea aranja singur prin garantarea internațională a deplinei libertăți și independențe de drept și de fapt, de care sf. Scaun are neapărată lipsă în deprinderea puterii sale universale.

Din prilejul sărbătorilor de Paști, toți arhierii bisericii ortodoxe ardelenice au trimis câte-o pastorală eparhioților săi. Dintre ele se remarcă cu deosebire aceea a mitropolitului de Sibiu brodată pe cuvintele Mântuitorului: „Rămâneți întru dragostea mea”. Acest bun obicei ardelenesc al **pastoralelor de sărbători** a fost introdus anul acesta și din partea mitropolitului primat Miron Cristea.

La 1 Maiu se vor face în toate eparhiile ortodoxe-orientale din vechiul regat **alegeri pentru noii membrii ai Consistorului superior bisericesc.**

Revista „Viața” din Hălăucești increastă un ordin mai recent al ministerului instrucțiunii, prin care dirigenții școlilor cu elevi catolici sunt îndrumați ca în zilele de sărbători naționale să trimită pe elevii catolici la serviciul religios din biserica lor, de unde au apoi să se întoarcă la locul unde se oficiază partea civilă a serbării. Ordine similare s'au mai dat și înainte, dar cum organele subalterne nu mult se schimbesc, se vede, de dispozițiile mai marilor, nu se prea observau. Ordinul mai nou, dat în urma intervenției pâr. episcop Cisar din Iași poartă Nr. 124,307/921, pe care am crezut că e bine să-l reținem, fiindcă și pe la noi în Ardeal se întâmplă cazuri la fel. Și e timpul suprem, că ele să înceteze odată: copiii noștri de școală n'au ce căuta în bisericile ortodoxe.

Știrile mai noue cari vin din Rusia sovietelor spun, că **toate bunurile bisericești de acolo au fost confiscate.** Preoții cari se opun la ridicarea obiectelor prețioase din bisericile lor sunt arestați și încarcerati, iar unii chiar masacrați de autoritățile bolșevice. Din metalul provenit din tezaurul bisericilor, guvernul sovietic a început să bată monete.

Știri mărunte.

Personale. În locul pâr. Dr. Alexandru Nicolescu, noul episcop al Lugojului, Preav. Ordinariat arhidiecezan a numit de spiritual provizor al congregației de femei din mănăstirea dela Obreja pe pâr. Dr. Iuliu Florian, secretarul mitropolitan.

Boala principesei Elisabeta este staționară și astfel continua a fi tot gravă. Cu toate acestea pare a se fi trecut peste primejdia vieții, fiindcă depeșile mai noue aduc știrea, că cu sfârșitul acestei săptămâni M. Sa Regina se întoarce la București.

O vizită a profesorilor polonezi. Sub conducerea profesorului universitar Mihailowski, un grup de profesori polonezi au sosit de Paști în capitală spre a vizita mai multe instituțiuni și localități din țară. Călăuzirea lor prin București a luat-o asupra sa d. profesor N. Iorga, care i-a dus și la Vălenii de munte,

unde au auzit frumoase arii populare și au asistat la hora românească. Escursionistii au mai văzut apoi Constanța, Galații și Iașii, întorcându-se în Polonia cu cele mai frumoase amintiri și deplin mulțumiți de primirea ce li-s'a făcut. Ei au făgăduit să revină cât mai mulți, invitând și pe profesorii români să viziteze Polonia, pentru ca astfel să se strângă tot mai bine legăturile dintre cele două națiuni aliate.

Locale. Măine, Dumineca Tomii, va predica în catedrală pâr. Dr. Iuliu Florian, secretar mitropolitan.

— Luni trecută, a doua zi de Paști, s'a ținut în sala de gimnastică a liceului o **serată dansantă**, aranjată de tinerimea din localitate. Sfârșitul ei nu ne-a făcut cinste și de aceea ar fi poate bine ca sala de gimnastică și de reprezentării a liceului să nu se mai pună la dispoziție decât celor ce pot să garanteze, că pe urma lor nu va putea suferi nimic prestigiul școlilor și mai ales al catedralei atât de apropiate de ele. Și aceasta mai ales într-o vreme, când pentru petreceri cu dans se cere dispensă.

— Sâmbăta și Dumineca viitoare, în 29 și 30 Aprilie, va juca în Blaj **trupa teatrală a dlui N. Borgovan.** Se vor preda drame și comedii de Cehov, Saburov și Theuriet și se vor face recitări dramatice și de comedie. Trupa are autorizarea ministerului artelor. Inceputul la orele 20.

Un act de dreptate. Numește d. N. Iorga în „Neamul Românesc” faptul, că după multe trăgănări, în cari se reflectează o tristă lipsă de înțelegere și unire între profesorii facultății de teologie din București, la catedra de istorie bisericească dela acea facultate s'a candidat în sfârșit cel mai bine pregătit pentru ea, diaconul **Nicolae Popescu**, pe care Academia română și Comisia monumentelor istorice îl chemase de mult la un loc de cinste. Pe urma acestei candidări, după care numirea nu poate să mai întârzie mult, d. Iorga crede, că celce ia moștenirea regretatului profesor Dobrescu va continua învățământul viitorilor preoți în spiritul bunului său prietin și înaintaș.

Dela camera de comerț și industrie. Suntem rugați să publicăm următoarele: „Pentru a se putea cunoaște cu precizie cifra totală a datoriilor în valută străină, s'a hotărât alcătuirea unei statistici. În consecință, comercianții, industriașii, băncile, și particularii din județele Alba inferioară, Bistrița-Năsăud, Cojocna, Sălaj, Solnoc-Dobâca, Târnava mică, Turda-Arieș și orașul Cluj, sunt rugați în propriul lor interes, să comunice de urgență și cel mai târziu până la 30 Aprilie curent, cu scrisoare închisă adresată Dlui D. Hagi Theodoraky, președintele Camerei de comerț în București, cifra totală datorită în străinătate, în fiecare fel de valută, pe ziua de 1 Aprilie 1922. De asemenea se va arăta cifra totală a plăților în valută străină, efectuate în fiecare din anii 1920, 1921 și dela 1 Ian. până la 31 Martie 1922, cu specificarea fiecărui fel de valută. — Cea mai strictă discrețiune este asigurată acestor comunicări.”

O carte engleză despre România. A apărut de curând în America (New-York. Editura Dodd Mead și Comp.) sub titlul „**Greater Rumania**”. Autorul ei este profesorul Charles Upson Clark, care la invitarea guvernului român, a cercetat în timpul din urmă țara noastră, dându-ne acum o bună carte de propagandă română în țările americane, cari au despre noi puțin și în cea mai mare parte foarte greșite cunoștințe. Istoria, geografia, arta, literatura ca și obiceiurile neamului nostru se înfățișează în această carte de aproape 500 pagini, într-o lumină foarte simpatcă, iar asupra politicii românești din războiu și dela conferența de pace ni-se dau în ea amănunte pe cât de interesante pe atât de necunoscute din alte lucrări similare. S'a servit, se vede, de texte, cari n'au fost ac-

cesibile și altor autori. Orientarea asupra cuprinsului o facilitează o întreagă serie de ilustrații și hărți, iar un bun registru de persoane și lucruri întregeste minunat această carte deosebit de prețioasă pentru cauza noastră română.

Daruri pentru biserică. În numele reprezentanței parohiale din Silagiu (eparhia Lugojului), pâr. Ioan Cismaș aduce cele mai călduroase mulțumite credincioșilor de acolo *Nicolae Râmneanțiu* și soția sa *Iordancă* pentru cumpărarea unui clopot în preț de 18,000 lei și a unei evanghelii în preț de 250 lei. — De asemenea mulțumește pentru contribuție la colecta clopotului bisericii și pentru următoarele donațiuni: Iosif Deutsch 1000 lei; Iosif Klein 500 lei; Dr. Sever Bocu, și Maria Vavia câte 200 lei; Dr. N. Gaița, Dr. Poruțiu, Fani Ieszenszky și fam. Gorup câte 100 lei; Dr. Wiener 60 lei și N. Farcaș 50 lei. — Dumnezeu le răsplătească tuturor această faptă creștinească.

† **Pâr. Dr. Alexandru Gheție**, vicarul foraneu al Silvaniei, a murit în 13 Aprilie c. la vârsta de abia 53 ani, având 28 ani de preoție. Cu pâr. Gheție se stinge unul dintre cei mai harnici și mai apreciați clerici ai eparhiei gherlane. Numele fostului profesor de teologie la Gherla, care a fost chemat să ia moștenirea părintelui Al. Barbolovici, trecuse de mult peste marginile diecezei sale, când încrederea circumscipției senatoriale a Șimleului l-a trimis pe iubitul și veneratul vicar în statul țării dela București, unde a știut să se mențină ca aderent al partidului național în toate trei ciclurile de sub era română. A luat parte activă la toate mișcărilor culturale sociale și economice ale părților sălăgene, asigurându-și pretutindeni un rol de conducător, pe care a știut să-l împlinească totdeauna cu multă demnitate. În mișcarea bisericească s'a impus cu deosebire cu prilejul ultimei alegeri de mitropolit, când a fost purtătorul de cuvânt și îndrumătorul cu rezultat vădit al alegătorilor din aceea eparhie. Moartea pâr. Gheție înseamnă deci o mare pierdere pentru întreaga biserică noastră, care-l deplânge alături de număroasele sale rudeni. — Odihnească în pace!

† **Pâr. Iuliu Boer**, parohul din Aita-seacă (arhidieceză), s'a stins în 25 Martie c., în anul 57 al vieții și 35 al preoției. Fie-i partea cu dreptii!

Convocator.

Domnii membrii ai societății meseriașilor și comercianților români din Blaj în virtute § 16 din statute sunt invitați la

XV. Adunare generală ordinară se va ținea Duminică în 30 Aprilie 1922 la 2 ore după amiază în localul *Casinei române* din loc (casele D. Trifan.) — cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării.
 2. Raport general despre activitatea societății în decursul anului 1920—1.
 3. Raportul casarului și proiectul de budget — pe 1922
 4. Alegerea alor două comisuni: 1. pentru cenzurarea raportului general 2. pentru cenzurarea rațiunilor și a proiectului de budget pe 1922, precum și înscrierea de membri noi.
 5. Alegerea alor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.
 6. Alegerea comitetului pe un nou period de 3 ani.
 7. Votarea mulțumitei tuturor acelor care au contribuit în orice chip la înaintarea Societății noastre.
 8. Eventuale propuneri.
- Vasile Suci, Alexandru Lupeanu,
președinte. secretar.

Bibliografie.

Au apărut:

M. Eminescu, Poezii. Cu Introducere de Gh. Adamescu. Editura «Cartea Românească». București 1921. Prețul 12 lei.

George Coșbuc, Balade și Idile (1883—1890). Ediția XI «Cartea Românească». București 1921. Prețul 15 lei.

Dr. Ioan Lupăș, Mitropolitul Andrei Șaguna. (Biblioteca populară a Asociațiunii Nrii 101—2). Sibiu 1911. Prețul 6 lei.

Din cauza exagerării meritelor altfel incontestabile ale celui ce a fost mitropolitul Șaguna pentru biserică ortodoxă ardeleană, broșura aceasta a pâr. Lupăș trebuia să apară în «Biblioteca Bunului păstor», iar nu în «Biblioteca populară» a Asociațiunii noastre interconfesionale. Aici ar trebui să se publice numai scrieri, cari nu pot să supere pe credincioșii nici unei biserici române.

C. Frunză, De-ale lui Păcală. Comedie populară în 4 acte. Ed. «Cartea Românească». București 1922. Prețul 6 lei.

Const. A. Siminei, Volbura. Poezii. Ed. «Cartea Românească». București 1911. Prețul 14 lei.

Sfânta Evanghelie dela Marcu tradusă din latinește de pâr. B. Vineri, preot franciscan. («Biblioteca populară catolică» Nr. 9). Hălăucești 1922. Prețul 4 lei.

După *Evanghelia dela Mateiu* publicată încă înainte de război, ni-se dă acum dela Hălăucești părinților franciscani textul adnotat al celei de-a doua evanghelii a Domnului. Textul diferă mult de cel uzitat la noi după ediția clainiană, ce desigur nu este un bine, dar dacă ediția de Blaj întârzie atât de mult și încă pentru motive absolut neînțelese, trebuie să salutăm cu bucurie și această ediție. Notele referitoare la textele comune cu ale lui Mateiu, nu s'au rețipărit și aici deosebit, așa că pentru a putea pricepe pe Marcu trebuie să recurgem, chiar în cele mai grele locuri, la *evanghelia dela Mateiu*, o broșură deosebită. Aceasta este un mare neajuns, care neapărat va trebui eliminat cu prilegiul unei a doua ediții.

Th. Speranță, Călătoriile lui Enache Coloș. Ed. II («Cartea Românească»). București 1922. Prețul 18 lei.

A. Melin, Fetița orfană. Piesă de teatru pentru fetițele de școală, cu cântări și jocuri. Blaj 1922. Prețul 3 lei.

Este una din puținele lucrări originale românești, cari vor rămânea în literatura noastră pentru tinerime. Pe cât știm ea se cere de pretutindeni și faptul acesta va trebui să îndemne pe autor să ne dea și alte lucrări de această natură.

«Arhiva». Organul soc. istorico-filologic din Iași. An. XXIX. Nr. 2 (Aprilie). Abonament anual 100 lei.

«Cultura Creștină». Revistă lunară. An. XI. Nr. 4 (Aprilie). Blaj. Abonamentul anual 40 lei.

Este primul număr al cunoscutei noastre reviste blăjene, în care s'a introdus și «rubrica pastorală» și cea «omiletică». Venind foarte curând după numărul anterior (1—3) atât de întârziat, sperăm că de acum va ieși regulat, aducând preoțimii noastre din cura animarum reale servicii, prin ajutorul ce va urma să le dea cu deosebire prin schițele de predici pe toate Duminicile și sârbătorile anului. — Să fie într'un ceas bun!

«Lumina Creștinului». Revistă catolică lunară. An. VIII. Nr. 4 (Aprilie). Iași. Prețul lei 1'50.

«Ramuri», — Drum drept. Revistă literară săptămânală. An. XVI. Nr. 16. Craiova. Prețul lei 2'50.

«Artele frumoase». Revista artelor plastice. Apare lunar sub patronajul cercului «Ion Mincu». An. I. Nr. 2 (Februarie). București (str. Brezoiuanu 12). Prețul lei 6.

«Cele Trei Crișuri». Revistă de cultură. An. III. Nr. 7 (Aprilie). Oradea-mare. Prețul lei 3'50.

«Viața». Revistă populară catolică. An. VIII. Nr. 4 (Aprilie). Hălăucești (jud. Roman). Prețul 2 lei.

În numărul acesta are o drăguță schiță biografică a sf. Fidel de Sigmaringen, întâiul prefect al Congregației «de Propaganda Fide», care a murit moarte de mucenic în 24 Aprilie 1622, propagând credința catolică contra protestanților din nordul Elveției.

«Sămănătorul». Revistă socială-religioasă. An. VI. Nr. 3—4 (Martie—Aprilie). Brașov. Abonamentul 40 lei pe an.

Telefonul Unirii.

Pentru aranjarea mai expeditivă a multor chestiuni de redacție și administrație, introducem, începând cu acest număr, «Telefonul Unirii», din care sperăm să facem cu timpul una din cele mai căutate rubrici ale organului nostru.

T. Harșan. Chimitelnic — Mihail Hodârnau. Doștat. Pentru că nu înțelegem să purtăm odiul supărărilor, poate îndreptățite, ce transpiră din scrisorile Dvoastră referitoare la anumite greșeli ori chiar «nereguli» administrative de pe timpul până la 1 Ianuarie 1922, când am preluat și administrația acestui organ, Vă anunțăm că răspunsul la șirele DV. atârână dela d. Vasile Suci, prefectul tipografiei, care a condus până atunci adm. «Unirii». Se va înțelege deci și din partea altora, că toate provocările de plată trimise neiscălite, cari privesc anii trecuți, s'au făcut din partea aceleiași administrații.

Dr. P. Oradea-mare. Vă rugăm să comunicați «Correspondentului» din Bihor al «Infrățirii» din Cluj, că corespondența sa din nr. 496 (21/IV) este foarte puțin inteligentă. Societatea de editură «Sf. Unire» nu se va asemăna societăților similare înființate cu capital liberal și nu va face nici un fel de politică. Iar ce privește atitudinea politică a «Unirii», ea nu este aservită intereselor nici unui partid, ci exclusiv intereselor de viață ale bisericii pe care o servește. Atâta doară că înțelege să o servească pe alta căi decât cele obișnuite de cercurile bisericești ortodoxe din vechiul regat.

M. Iepure. Baia-mare. Sosindu-ne anunțul trimis abia de sf. sărbători, am crezut să nu Vă mai facem chietuiei cu publicarea lui întârziată în numărul de față.

Dr. I. Bianu. Blaj. Vă mulțumim din inimă pentru suprasolvirea de 50 lei făcută cu prilejul plătirii abonamentului pe anul curent.

Aviz.

În cancelaria fabricii de spirt a dlui IACOB MENDEL din Blaj se primește un ajutor — bărbat ori femeie — care știe să scrie și să vorbească limba română și maghiară. Sunt preferiți cei cu cursuri comerciale și dactilografii. (16) 1—3

Hristos a înviat!

El are însă resunetul cuvenit : numai în sufletul acelor :

Cari au semnat

ori

vor semna de acum

== Acții ==

„Sf. Unire“

☉ Grăbiți și răspundeți: ☉
Adevărat a înviat!

Cum se vindecă Reumatismul și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșură se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul DV. să cereți chiar astăzi această broșură, prin o cartă postală adresată la FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova